

TRANSCRIPTIES

Van de handschriften in *Oh the world Ah the world* (2023)

Vooraf

Er moeten honderden, misschien wel enkele duizenden handgeschreven brieven van A.L. Snijders bestaan. De auteur verstuurde tientallen jaren papieren brieven. Hij maakte er veel werk van. Zelfs het eenvoudigste kattenbelletje werd met aandacht en artistiekheid behandeld. In het archief van AFdH bevinden zich op dit moment grote collecties brieven (genre 'epistolaire kringloop') aan drie verschillende geadresseerden, maar er zullen tal van andere ontvangers geweest zijn. In het Literatuurmuseum zijn onder andere de brieven aan beeldhouwer Frank Letterie opgenomen. Zie het artikel van Christiaan Weijs daarover: <https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/literatuurlab/artikelen/argeloos-meesterschap-de-zkvs-van-al-snijders>.

Hieronder vindt men uitgetypte versies van de brieven zoals die in handschrift afgebeeld zijn in *Oh the world Ah the world* (AFdH, juli 2023) en enige toelichting daarbij. Er is een keuze gemaakt uit circa vijftig papieren brieven die Snijders tussen 2003 en 2014 stuurde aan Paul Abels. Meestal ging het om 'epistolaire kringloop': kopieën van eerder verstuurde brieven aan andere geadresseerden. Daaraan voegde Snijders dan zijn commentaar achteraf toe.

Waar Snijders hoofdletters schrijft, is dat overgenomen in de transcriptie. Hetzelfde geldt voor het +-teken, het -=teken en het pijltje -->. Waar Snijders spelenderwijs woorden aan elkaar plakt ('omdattik') is dat uiteraard ook ongewijzigd overgetikt. Veel brieven zijn geschreven op zelfgemaakt briefpapier met daarop fraaie illustraties. Om redenen van auteursrecht konden de tekeningen helaas niet afgebeeld worden. In enkele brieven hebben wij vanwege de privacy namen onleesbaar gemaakt.

S. signeerde zijn brieven met een soort monogram dat geconstrueerd was uit *Vrgr* en *M* (Müller). Bijna elke brief bevatte een gekalligrafeerd 'motto' op vijf of zes notenbalklijnen. *Oh the world! Ah the world!* is het motto in Herman Melville's *Moby Dick*. Andere motto's die Snijders kalligraferenderwijs gebruikte in zijn brieven: *Tat Tvam Asi*; *The Days Run Away Like Wild Horses Over The Hills*, ontleend aan een gedicht van Charles Bukowski, *Leven = strijd*, *Lacrimae rerum* en *Koyaanisqatsi*.

Papieren uit dichtbij & veraf verleden - blz. 24-25

10 juni 2003

Dag Paul, ik heb je STILLER/WAGNERMAZ-brief vanmorgen ontvangen. Je vraagt waarom ik oude brieven in de epistolaire kringloop doe. Dat weet ik niet. Ik zit in een kamer 7241 SJ omringd door stapels papieren uit dichtbij en veraf verleden en denk dan soms 'dat is iets voor paul of voor wim of voor jasper'. En dan hanteer ik pen, lik ik zegel, de dingen die nodig zijn voor een brief. Misschien onderhoud ik op deze manier mijn vriendenkring. Ik leid fysiek een eenzaam leven, maar ik geef wel degelijk aandacht. Laat ik het daar maar op houden → ik geef aandacht.

- De Stiller uit de 1^e regel is Louis Stiller, neerlandicus en redacteur. Wagnermaz is een anagram van [Joost] Zwagerman.
-

Het sigarettenroken - blz. 40-41

20 juni 2003

Oththeworldahtheworld

Beste PAUL,

Ik ontving [in 1996] een briefje van [...] over het sigaretroken van Grättinger en de Cruise-raket van Beckett; ik schreef hem [ook in 1996] iets terug over de Nederlandse cultuur. Als je 't wilt lezen, kijk hierachter.

VrGrM (woordwachter) 20 juni 03

Brieven van [...] en A.L.S. [...][1996]

Beste [...], hoewel er tegen Beckett & Grättinger niets in te brengen is, kannik maar tot één conclusie komen: je bent te streng. Neem mij nou → ik neem het ordinaire leven voor wat het is. Ik sta tussen 6 en 7 op, zet thee en bak een ei met spek en ga in de enige verwarmde kamer van het huis aan tafel zitten, lees in de krant voornamelijk de rapportages over moord, ontvoering + verkrachting, en luister naar de liederen van DE DIJK, waarvan ik een bandje heb opgezet. De zanger hoeft zijn mond maar open te doen en de tranen vechten achter mijn ogen om een uitweg. Daarna ga ik naar mijn werk, waar ik het proces-verbaal van een voormalige parketwachter corrigeer. Deze man is bijna veertig en zeer verongelikt. Hij begrijpt niet waarommie weer naar school moet, want hij weet alles al. Toch schrijftie 5 x hij parkeerd. Ik zeg dat dit fout is. Dan zegt de man: 'In mijn visie is dit goed.' Dit ordinaire, assertieve antwoord is een graadmeter voor de Nederlandse cultuur in de schaduw van de eeuwwisseling. Iedereen heeft tegenwoordig een visie, ik vind de democratie werkelijk de mooiste uitvinding na de verbrandingsmotor. Op deze onpeilbaar diepe humuslaag woont

Grättinger in zijn garage, sigaretrokend, en Beckett in zijn gebarricadeerde hotelkamer in Parijs. Ik ben het met je eens, er worden boeken geprezen die het niet waard zijn, maar dat is vergelijkbaar met de statuur van de Amerikaanse president, een platte middenstander, een secretaressenneuker, die een campagne tegen het roken met een plastic brok in zijn keel start en daarbij het woord 'dankbaarheid' gebruikt. Terwijl roken een mystieke handeling is (net als het drinken van alcohol). Ik heb 't altijd als een gebrek beschouwd dattik na 3 sigaretten misselijk word – ik zou er 40 per etmaal willen roken. De Clintons willen niet dat ik me verhef.

VrGrM

Een psychologisch portret -2003 + 1997 - blz. 56-57

25 juli 2003 – brief

Beste PAUL A, in 1997 heb ik bijgaande brief geschreven. Niet verstuurd. Nu wel, beter laat dan nooit. Niet geschoten is altijd mis. Thuis best.

Vanmorgen heb ik je VREUGD=JEUGD-kaart uit 1933 ontvangen. Blij dat de webmeester maar wat lult.

VrGrM 25 juli 2003

Onderaan de bovenbedoelde brief staat een PS in handschrift: 'Als de strekking van deze brief niet duidelijk is: ik heb gepoogd een psychologisch portret te schetsen.'

De buurtvereniging van Klein Dochteren - 2003 - blz. 72-73

Oktober 2003 – memo en bericht aan de buurtvereniging

Beste Paul, de buurtvereniging van Klein Dochteren vroeg of ik wilde voorlezen in de voetbalkantine en of ik mezelf wilde introduceren in het aankondigingsblad.

Tat Tvam Asi VrGrM okt 2003

Introductie

Ik ben geboren in 1937 en trad in oktober op in het radioprogramma MUSIC HALL dat gepresenteerd wordt door WIM NOORDHOEK. Er werd muziek gemaakt door twee Vlaamse muzikanten en er werd voorgelezen door 4 Hollandse schrijvers. Het programma wordt niet

ingeblikt, het is direct te horen in de huiskamers van Den Helder, Oldenzaal en Breda – als de radio aanstaat. Breekt tijdens het voorlezen de stoel achter de microfoon in tweeën, dan hoort men dat op het hetzelfde ogenblik. Dat maakt het spannend.

De Vlaamse muzikanten zongen korte liedjes en de schrijvers lazen korte verhalen voor. Wim Noordhoek merkte halverwege de uitzending dat hij de tijd niet vol zou krijgen. Hij vroeg mij of ik nog iets extra's bij me had. Ik bladerde in mijn map en vond GESCHIEDENIS, dat ik onvoorbereid voorlas.

[geprinte tekst]

De woorden Frémonville en Petitmont sprak ik met hoge en kokette stem, terwijl ik Mollkirch en Heiligenberg een zware en dreigende klank gaf. De mensen in Den Helder, Oldenzaal en Breda die naar de radio luisterden, konden het horen.

PC Müller

Boekhorstlaan 10

Klein Dochteren

Bloed, gehuil en scheurend vlees - 3 januari 2005 – blz. 84-85

Een memo en een brief op factuurpapier

03 01 05

Beste Paul,

Ik weet niet wat ik in 2005 beleven zal, maar op bijgaand blaadje kun je lezen wat ik in 2004 in F'rijk heb meegemaakt. Dat is alvast mooi meegenomen.

OththeworldAhttheworld VrGrM

Een half uur na aankomst op camping La Ribeyre word ik toegeschreeuwd door een BELG. Ik moet mijn hond aan de lijn houden! De Belg is aanvoerder van een groep hondenbezitters die twee keer per dag met elkaar gaan wandelen. Voornamelijk vrouwen, een enkele man, een bonte stoet honden. De Belg is een griezelige man, de wereldgeschiedenis kent hem. Zijn vrouw doet niet voor hem onder. Het is een echtpaar dat in een groezelige straat onder een deken achter politielinten kan eindigen. De omgeving van de camping is een bekend wandelgebied. Er lopen ook mensen die zich niet aan de regels houden. Een man mket 2 loslopende Duitse herders. Deze honden vallen de Belgische groep aan, bloed, gehuil en scheurend vlees. Er is grote ontzetting over dit onrecht. De Belg zweert wraak. Ik ben blij dat ik dit gezien heb, maar ik aarzel nog over de moraal van deze gebeurtenis.

Terechtwijzing - 2009 - blz. 91

CPNB-kaartje (?) ter promotie van A.L. Sniijders' korte verhalen met verhaal 'Derde prijs' en memo

Dag Paul en Martien

Ik heb mevrouw Gea Boon bedankt voor haar terechtwijzing, en haar beloofd dat jullie de volgende keer een topcorrector zullen inhuren.

VrGrM 04 IV 09

- 'Martien' is Martien Friijns, medeoprichter van AFdH Uitgevers in 2006. Op 01-01-2023 legde hij zijn bestuurlijke taken voor AFdH neer.
- Vermoedelijk attendeerde mevrouw Boon de schrijver op een zet- of stijlfout in een van de zkv-bundels. Achterin elke bundel staat een oproep aan lezers om fouten aan AFdH door te geven. Daarvan wordt veel gebruik gemaakt.]

Heimelijke vreugde - 2007 - blz. 92-93

Envelop met linksboven het woord *Veldpost* en zeer grote Beatrixzegel.

Brief augustus 2007

Tat Tvam Asi

DAG PAUL, In november komt er bij mijn oude uitgeverij THOMAS RAP, een verzamelboek uit, HEIMELIJKE VREUGDE. De titel is bedacht door Marga Deutekom, redacteur bij RAP. Ik vroeg uit welk stukje. Dat was ze vergeten, en ik wist het ook niet, vanzelfsprekend. Maar nu heb ik de heimelijke vreugde bij toeval gevonden: in SLETJES*, uit 1997. En dat is toevallig ook een dingetje waaraan ik erg gehecht ben.

VrGrM ook voor ARLET

* heb ik je 20 IV 07 toegestuurd.

- 'Veldpost' is een term die Sniijders vaker gebruikte op zijn enveloppen. Soms geeft hij met een pijltje aan dat hij de gebruikte postzegel 'met eigen geld betaald' heeft (en dat hij dus deze keer geen gebruik heeft gemaakt van de postzegels van de politieschool waar hij werkte.)

Komen + gaan - 2005 - blz. 112-113

Ontslagbrief - 29 juni 2005 Memo - brief van en aan hoofdredacteur Utrechts Nieuwsblad/Haagsche Courant (Wegener Dagbladen)

Beste PAUL,

Nu ik voor de 4e keer door een krant (=een meneer) ontslagen ben, leek het me weer eens tijd voor Herakleitos: ὁδὸς ἄνω ὁδὸς κάτω μία καὶ αὐτή.

Altijd goed.

VrGrM ook voor je vrouw juli 05

Geachte heer

Na het lezen van uw ontslagbrief was ik rustig, ik mompelde: komen + gaan, komen + gaan.

En terwijl er niemand in de kamer was citeerde ik HERAKLEITOS: De weg omhoog, de weg omlaag, een en dezelfde.

Maar een uur later ontsnapte een medeweggebruiker aan mijn aandacht, gered door een noodstop. Blijkbaar had het ongecontroleerde deel van mijn hersenen zich uw besluit toch aangetrokken.

Hoogachtend [handtekening]

PC Müller

Boekhorstlaan 10

7214SJ Lochem

Angst - ANGST - 2005 + 1997 - blz. 130-131

Tat Tvam Asi

Beste Paul,

Bijgaand stukje vond ik bij het periodiek verplaatsen van papierstapels. Het is geschreven in 1997. Het vreemde is dat ik nog steeds bang ben voor 35-jarige jongemannen. Ben ik een steen (terwijl ik dacht dat ik water was)?

VrGrM ook voor vrouw + jongens

december 05

Geachte heer Van der Moer,

Het zijn niet alleen de jongemannen die ik vrees. Hier op de politieschool is een klas binnengekomen van 17 meisjes en 2 jongens. Omdat de directeur in verband met de naderende ondergang tegen het onderwijzend, kokend, timmerend + koffieschenkend personeel heeft gezegd 'sauve-qui-peut' en er vervolgens een algemene ordeloze vlucht is ontstaan, zijn er bijna geen leraren meer over. De leerlingen echter blijven komen. Daarom bennik bij de koffie benoemd tot leraar staatsinrichting. Dit levert geen onoverkomelijke moeilijkheden, want de stof is zeer beperkt en ik ben een routinier.

Nu licht ik de meisjesklas in, ik speel open kaart → ik beheers de stof nauwelijks, maar ik ken de weg, de systematiek. En inderdaad, ik leg het verschil uit tussen organieke en utiliteitswetten, maar kan niet zeggen of een bepaalde wet nu organiek is of niet, omdattik niet weet of de Grondwet expliciet zegt dat dit geregeld moet worden.

Daarop zegt een assertief, in Nederland geboren Marokkaans meisje: 'Ik voel me niet lekker bij een leraar die de stof niet beheerst.' Ik zeg: 'Klachten bij de directie.'

En ik huiver.

4 II 97 VrGrM

ANGST is angst voor de democratie (die ik braaf verdedig + becommentarieer in de staatsrechtlessen). Angst voor de HBO-cultuur, angst voor de Philips-technicus die geen romans leest 'omdat het allemaal fantasie is'. ANGST is angst voor de democratische vernietiging van een illegaal gebouwd tuinhuisje. Angst voor het gelach als iemand zegt dattie in een orgelpijp wil wonen. Angst = ANGST.

Dappere VrGRM

Vader - 2003 + 1993 - blz. 140-141

December 2003 Brief en column en tekst Jan Vrijman

Tat Tvam Asi

Beste Paul,

Ik heb een fantastisch geheugen: ik vergeet alles! Reuze gemakkelijk is dat !... Het is alsof de wereld voor mij telkens nieuw wordt schrijft Jules Renard op 28 III 1907 in zijn dagboek.

Ik denk bijna elke dag wel een keer aan mijn vader, maar ik weet niet wanneer hij gestorven is – vorige maand of twintig jaar geleden?

Ik blader in het boek van Jan VRIJMAN. Ik wist dat hij over mijn vader heeft geschreven, maar ik was het vergeten. Nu zie ik VADER op blz. 198. Datum 1993. Tien jaar.

VrGrM ook voor je vrouw uit NO-polder en je leergierige zonen.

Ik doe ook enige dingetjes over SPELLING in de enveloppen. Uit het laatste nummer van PERMAFROST, dat van papier overstapt naar internet.

december 03

- Het stuk van Vrijman is afkomstig uit *Journaille*. Een keuze uit de *Parool*-columns door Tom Rooduijn, verschenen bij De Bezige Bij in 1997, na het overlijden van Vrijman. In de vroege zkv's (vanaf 2001) komt Jan Vrijman tamelijk vaak voor.